

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• FOR RELIGION OG KULTUR •

68. ÅRGANG

20. OKTOBER 1956

A V I N N H O L D E T :
GIOVANNI PAPINI SOM DANTE-FORSKER - MENNESKETS
FRED, GUDS FRED - BLIKK PÅ TIDEN - LITTERATURAN-
MELDELSER - NYTT KATOLSK MONUMENTALBYGG I
BERGEN - RIKHOLDIG UTENLANDSNYTT - OBS. SPANIAI

NR
19

NESTE NUMMER KOMMER 3. NOVEMBER 1956

ST. OLAV

selges nå foruten i Concentra, Akers-
gt. 61, og i eksp. Akersv. 5, også i

CAMMERMEYERS BOGHANDEL A/S,
Karl Johansgt. 41/43, Oslo.

UTSTILLING

av norsk og utenlandsk
KATOLSK LITTERATUR

søndagene 21. og 28. oktober
kl. 10.30—15.00

i

Katolsk Bok- og Bladsentral,
Akersv. 5, Oslo

VI TAKKER

alle de abonnenter som har sendt
oss kontingenten — og hyggelige
hilsener!
Velkommen etter, de mange andre!

BASAR

ST. HALLVARDS MENIGHET, Oslo
åpner en basar søndag 21. oktober
i Urtegt. 29

Åpen hver dag kl. 12—15

samt følgende aftener:

Tirsdag 23. okt., fredag 26. okt.,
søndag 28. okt., tirsdag 30. okt.,
lørdag 3. nov., søndag 4. nov.
med trekning

Basarkveld: Hyggekveld!

BISKOP DR. JAC. MANGERS:
«KOMME DITT RIKE»

En samling av hyrdebrevene 1932—1956.
Med et tillegg tilegnet Ordenssøstrene.
314 sider. Kr. 7.00 (hft.).

Bestillinger og løssalg:

Katolsk Bok- og Bladsentral, Akersv. 5, Oslo

KRISTI KONGEFEST

Søndag 28. oktober
KATOLSK UNGDOMS SÆRLIGE
SAMLINGS DAG

Viktigste dagspost: Felleskommunion i St.
Olavs kirke kl. 8.30.

All katolsk ungdom likeledes velkommen
til festmøte om aftenen i Foreningslokalet,
Akersv. 5.

Forøvrig henvises til sirkulære og kunn-
gjøring i kirkene.

Oslo Katolske Ungdomslag.

LITURGISK KALENDER

SØNDAG 21. OKTOBER: 22. sønd. etter
Pinse (Misjonssøndag). Ep. Fil. 1, 6—11.
Ev. Matt. 22, 15—21. Mandag og tirsdag:
Ferialdager. Onsdag: Erkeengelen Rafael.
Torsdag og fredag: Ferialdager. Lørdag:
Marias lørdagsmesse.

SØNDAG 28. OKTOBER (23. sønd. etter
Pinse): Kristi Kongefest. Ep. Kol. 1, 12—20.
Ev. Joh. 18, 33—39. Mandag: Apostlene
Simon og Juda. Tirsdag og onsdag: Ferial-
dager. Torsdag: Allehelgen. Fredag: Alle
sjøler. Lørdag: Marias lørdagsmesse.

SØNDAG 4. OKTOBER: 24. sønd. etter
Pinse (Messen fra 4. s. etter Epifani, Her-
rens Åpenbaringsfest).

Har denne annonse noen verdi?

De avgjør det ved å benytte oss
som Deres forsikringsforbindelse

Gulli & Rokk

Assurance

Stortingsgt. 22 - Sentralbord 3344 00

OSLO

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER I KATOLSKE KIRKER OG KAPELLER I NORGE

OSLO KATOLSKE BISPEDØMME:	Stille messe	Høy- messe
OSLO: St. Olavs kirke, Akersveien 1. Biskopen og prestegården 425287. Sogneprestkontoret 414161	7.00 8.30 9.45 m. eng. pr.	11.00
St. Hallvard kirke, Fransiskanerne, Urtegt. 29, tlf. 680868	8.00 19.00	10.30
St. Dominikus kirke, Dominikanerne, Neuberggt. 15, tlf. 442324	8.15 9.30 m. fr. pr.	11.00
Vår Frue Villas kapell, Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 558121	—	8.30
Grefsen kapell, Gladsvei 23, tlf. 380287	—	9.30
Lunden kapell, Trondheimsv. 309, tlf. 37 78 68	—	8.15
ARENDAL: St. Franciskus kirke, Tyholmen, tlf. 2209.	8.00	10.45
BERGEN: St. Pauls kirke, Christiesgt. 16, tlf. 15410.	8.00 9.00	10.30
DRAMMEN: St. Laurentius kirke, Cappelsngt. 1, tlf. 2019	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: St. Birgitta kirke, Kongensgt. 9, tlf. 1438	8.00	10.30
HALDEN: St. Peters kirke, Kristian V.s pl. 1, tlf. 1168	8.00	10.45
HAMAR: St. Torfinns kirke, Torvgaten 113, tlf. 23751	8.00	11.00
HAUGESUND: St. Josefs kirke, Haraldsgt. 21, tlf. 3195	8.30	11.00
HØNEFOSS: St. Theresia kirke, Vesterngt. 7, tlf. 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: St. Ansgars kirke, Kirkegaten 3, tlf. 4225	8.00	10.30
LILLESTRØM: St. Magnus kapell, Halvdansgt. 5, tlf. 712378	8.30	11.15
MOSS: St. Mikael's kapell, Ryggeveien 24	—	11.00
PORSGRUNN: Vår Frue kirke, Sverresgt. 26, tlf. 50793	7.45	10.30
STABEKK: Jesu Hjerter kapell, Nyveien 17, tlf. 537735	8.40	10.40
STAVANGER: St. Svithun kirke, Dronningensgt. 8, tlf. 25534	8.00	10.30
SYLLING: St. Hallvar's kapell, tlf. 9028 (Drammen)	—	9.00
TØNSBERG: St. Olavs kapell, Sandefjordgt. 1, tlf. 12238	8.00	10.45
TRONDHEIM APOSTOLISKE VIKARIAT:		
TRONDHEIM: St. Olavs kirke, Prinsensgt. 2a2. Biskopen og prestegrd. tlf. 21214	8.30 19.00	11.00
St. Elisabeth Hospitals kapell, IIa, tlf. 20220	6.30	9.15
KRISTIANSUND N.: St. Eystein kapell, Lars Guttormsensgt. 68, tlf. 2779	7.30	10.30
MOLDE: St. Sunniva kapell, Parkveien 23, tlf. 1100	8.30	10.30
DET APOSTOLISKE VIKARIAT FOR NORD-NORGE:		
TROMSØ: Vår Frue kirke, Storgaten 94. Biskopen og prestegrd. tlf. 314	8.15	10.30
St. Elisabeth hospital, Mellomveien 15, tlf. 63	6.20	—
BODØ: St. Eysteins kirke, Hernesveien 22, tlf. 21783	8.15	10.30
HAMMERFEST: St. Mikael's kirke, Strandgt., tlf. 1392	— 19.00	10.30
HARSTAD: St. Sunniva kirke, Skolegt. 4, tlf. 1205	8.00	10.30

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke
Bispegården
St. Josefs Institutt
Vor Frue Hosp. Nerveavd. } Oslo
St. Dominikus kirke
St. Elisabethsøstrenes
Pleiehjem
Sta. Katarinahjemmet
St. Pauls Kirke
Moderhuset
Florida Sykehus } Bergen
Øyenklinikken
St. Josefs Hosp., Drammen
St. Torfinns Klinik, Hamar
S. Elisabeth Inst., Hamferst
St. Theresia kirke, Hønefoss
St. Franciskus Hosp., Hønefoss

Ved bestilling av olje:
Oslo 68 34 66 - Service: 56 35 92

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaktør: dr. theol. Ivar Hansteen Knudsen

Redaksjon, ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo

Kontortid: 9—16. Mandag og lørdag 9—13. - Tlf. 42 37 43

Boligtelefoner: Redaktøren 42 37 43. - Red.sekr. Kirsten Rydberg 60 86 37

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene): Kr. 18 pr. år - Kr. 9 pr. ½ år. Utlandet kr. 20.

Annonsér: 8 dager før utg.-dagen (se nederst på omslagssiden). 24 nummer årlig. - Postgiro 159 86.

Giovanni Papini som Dante-forsker

St. Olav bragte forleden et gripende vitnesbyrd om den kristne sjels standhaftighet og takknemlige ro midt i legemets dødbringende sykdom — Giovanni Papinis siste åndelige budskap til verden som han hadde diktert «nesten blind og nesten stum», men med sin allerførste ungdoms pågående friskhet i tankegangen og livsfølelsen.

Hans uro i alle utviklingsfaser var sterk og hans oppriktighet udrepelig. Ennå kunne man ikke ta feil av fremtoningen i hans setninger. Grovkornede i angrep på usynlige motstandere, men ømhetsfylte og båret frem av stille ydmykhet ansikt til ansikt med Gud som lot ham beholde og bevare «troen, forstanden, hukommelsen, kjærligheten til meditasjon og tenkning, og dette indre lys som kalles intuisjon eller inspirasjon».

Uvilkårlig ga den døende Giovanni Papini et samlet indre bilde av sitt sjelsliv som mann, dikter, filosof, publisist og samfunnsstenker. Alle disse almene sjelelige gaver hadde en intim, personlig aksept for ham, når han ga seg til å tenke over sitt liv.

Året 1919 var en merkepel i hans åndelige utvikling; han kom da tilbake til katolisismen etter at han i vill aggressivitet og med korte mellomrum skiftevis hadde vært en filosofisk pragmatist — den som vil spørre etter sannhetens nytteinnhold og ikke etter dens absolutte verdi og tiltrekningskraft — en halv-buddhist, en poetisk futurist (en dikterisk skole i italiensk litteratur før den første verdenskrig med grunnleggeren Marinetti i spissen), en pamphlettskriver, koleriker av temperament, hjemløs og derfor i stadig hjemsøkning, viril — men med barnets trygghetsbehov, ustanselig i kamp mot sine sterkeste tilbøyeligheter: hovmod, vrede, åndelig vold.

Jeg skal ikke skrive om hans egen diktning eller om hans mektige autobiografiske roman fra 1912 «Un uomo finito» — et av de største verker i den italienske litteratur i vårt århundre; både den ene og den andre ville kun åpenbare én eller to sider av hans sunne, brutalt-ømme geni. Men kanskje vil norske og nordiske lesere ta til takke med noen ord om et verk der, etter min mening, *hele* Papini er

stadig tilstedeværende, hans dikterisk intuitive analyse av og pasjonerte drakamp med sin største landsmann, trossfelle og på enkelte vis også kunstneriske slektning, Dante Alighieri. Boken «Dante vivo» kom ut i 1933 — Papini var da i sin manndoms fulle utfoldelse og kraft, vel 50 år gammel.

Han forteller selv i innledningen hva han ville gi: «en levende bok om en mann som etter sin død ikke sluttet å leve, en kunstners verk om en kunstner, en katolikk bok om en katolikk, en florentiners ord om en florentiner». Og i sannhet: hele Papinis Dante-monografi er kjennetegnet ved denne totale samhörighet av et helt menneske med sin erkjennelses gjenstand. «Dante vivo» er en rikt fasettert bok som ikke bare vitner om berøring med Dantes ånd, men som på samme tid i en forunderlig gjenspeiling gir bildet av Papinis egen åndelige struktur; de hemmeligheter han ikke ville åpenbare i sin selvschildring, står her klart i lyset.

Intet er mer drepende for en middelmådig sjel enn å ville innforlive seg med den skapende ånds virkelige storhet; ingen nakenhet er mer skamfull enn den de middelmådige viser når de taler om de store. Papinis møte med Dante er en væpnet dialog mellom *likeverdige*. «Dante vivo» var den største prøvesten for Papinis egen storhet, rikdom, enhet og standhaftighet. Det var ikke alltid i løpet av sin mangeartede utvikling den raskt improviserende Papini besto prøven; men i sin «Dante» vokset han opp — nettopp fordi *her* nådde han sin sanne selverkjennelse som dikter, kunstner, og ikke minst som den ortodokst troende katolikk han var.

Det er en dikters verk om en dikter. Det er ikke beskrivende — men erkjennende. Det eier ingen ballast av død, lærdom, men en vital, utviklingsdyktig visdom av kongelig art. Blant de fremste italienske dantologer som Michele Barbi, Giuseppe Vandellicelli eller Nicola Zingarelli, alle vitenskapsmenn, alle universitetsprofessorer, står Giovanni Papinis dikteriske erkjennelsesgeni, det «subjektive», det «eksistensielle» (i Kierkegaards mening som den ytterste innerlighet, lidenskap og skjebnedeltagelse), vel, blant dem alle står Papini som den givende, den berikende, den åpenbarings-bærende.

Der finnes mange, mange uoverensstemmelser, Dunøyaktigheter, ja, feil og misforståelser i Papinis «Dante». Men ingen steds i hele den europeiske Dante-litteratur — jeg kjenner en god del av dens viktigste representanter — finnes gjenopplevd, rekonstruert og gjenfødt selve Dantes *åndelige klima*, hans ånds indre og innerste struktur, de ledende indre krefter som har organisert hans geni og verk og gitt det universalitet, enhet, almengyldighet, det tidløse midt i alle omskiftninger, variasjoner og all smakskifte. Papini er den *refsende kjærlighet selv*, der han — i et uforlignelig kapittel — taler om «synderen Dante» eller der han i sin glødende kristne tro viser at Dantes Beatrice-mystikk ikke stanser for det han kaller «sakrilegium», helligbrøde; Dante, mener Papini, bruker frelsens terminologi som ene og alene tilkommer Kristi offer og Marias lydighet, når han synger om Beatrice eller påkaller hennes befriende hjelp i «Paradiset».

Ingen har skrevet slike sider som Papini om den «grusomme» Dante, ingen har fordypet seg så likefremt inn i hans skolastiske katolisisme — sidene

Menneskenes fred, Guds fred

Av ETIENNE GILSON

Trangen til å elske — noe eller noen — er en iboende virkelighet hos ethvert menneske. Hviløst har menneskene alltid søkt etter en blivende gjenstand for sin kjærlighet. De gamle mystikere så alle en dypere mening i denne kjærlighetstrangens omflakkende uro. De mente at når mennesket ikke kan finne lykken i noe endelig, er det fordi det finnes et uendelig gode som øver sin tiltrekning og forbyr en å finne tilfredsstillelse i noe annet. Intet jordisk og timelig kan dempe menneskenes innerste trang her. De vil alltid søke videre. Man kan spørre seg selv om vår tids problem ikke er et spesielt tilfelle av det alminnelige problem som ble stillet og løst av disse mystikere. Den umettelige trang etter universalitet, enhet og fred som menneskesamfunnet ikke makter å tilfredsstille, er kanskje bare et tegn på en ubevisst og uklar streben etter Gudsstatens enhet og fred. Men feilen er at menneskene søker i naturen og i tiden det som de bare kan få ved *nådens* hjelp på det overnaturlige plan.

om Dantes forhold til Kristus er uten tvil det ypperste som den dag i dag kan sies om Dantes religiøse erfaring. Det kan hende den offisielle Danteforskningen vil kunne korrigere enkelte av Papinis dristige påstander (f. eks. hans gjengivelse av dikterens forhold til Beatrice), men det har lite å si — for Papinis skapende bedrift i Dante-forskningen er ikke av historisk, men av dikterisk-erkjennende art.

Det mest verdifulle i Papinis Dante-bilde er følgende: han åpenbarer Dantes enhetsskapende geni i hans malmlulle dikterkraft som overbygger tilsynelatende motsetninger som «optimisme» og «pessimisme», som «sanselighet» og «åndelig syn», som dikterisk geni og det private menneskes skrøpeligheit på vandring i landflyktighet, ensomhet og nød.

Papini ødelegger med vilje det han kaller «Dantelegenden», det falske bildet den servile ærbødighet overfor dikteren har skapt i de enkelte slektledds bevissthet. Mot Carlyles monumentalisering i «Heroworship» stiller han Dantes sammensatte menneskelighet — med en ubønnhørlig kristen realisme viser han Dantes fall, hans fristelser, men samtidig den ubeseirede bevissthet om den kongelige gave han og han *alene* i sin samtid er i besittelse av — den som «Den guddommelige komedie» gir det sterkeste vitnesbyrd om.

Enkelte forskere har boret seg inn i bitte små detaljer i Dantes liv eller de har gjort stort nummer av en eller annen «oppdagelse» når det gjaldt de kulturhistoriske forutsetninger for hans verk, dets vekst, tilblivelse og skjebne. Men Papini følger Dante så å si fra hans skapende *fødsel*; les det han sier om den «apokalyptiske» Dante, om for-

Dette skal ikke være noe ordkløveri som man griper til i fortvilelse over aldri å finne en konkret og virkelig, eller for å si det helt klart — *praktisk* løsning på problemet. Intet er mer praktisk enn å søke det riktige svar på spørsmålet der det er å finne. Innbiller man seg noe annet, kommer det av den fordom at det overnaturlige skulle være uten interesse for naturen, stå fremmed overfor den ut fra sin egen hinsidige karakter. Vi skulle altså ikke kunne regne med det overnaturlige som en hjelp *her og nå*, men bare med tanke på evigheten.

De største av våre teologer gir oss et annet syn på problemet.

Det spørs om noe mer kan synes på sin plass enn St. Thomas' argumentasjon i «Summa contra gentiles» om hensiktsgrunnen. Han oppdager stadig i naturen i sin alminnelighet og særlig i menneskenaturen det man kan kalle skjøtestener, — slike som er ment til feste for videre tilbygg. De er plassert der av den guddommelige arkitekt med henblikk på hans utbyggende nåde. Stadig må man vende tilbake til St. Thomas av Aquino's gyldne regel: «Nåden opphever ikke naturen, men fullender den.» Og derfor, tilføyer han, bør fornuften tjene troen akkurat som det er naturlig for viljen å underkaste seg nestekjærlighetens innskytelser. Slik kan vi også si at den almene attrå etter en fred slik verden gir den, tydelig skal forberede oss til å ta imot den sanne fred, den som verden *ikke* kan gi, og som er Kristi fred.

holdet mellom «thomisten» og «fransiskaneren» i Dante, om Dantes sanselighet, om utviklingslinjen hans Beatrice-myte går igjennom i forskjellige faser i dikterens utvikling . . . her og mange, mange andre steder stiger Papini frem som den kongenialt erkjennede ånd, kunstner, dikter, italiener, patriot, katolikk, universalist.

For ham er Dante «polygonal» — som han sier — dvs. «mangekantet» og dog enig i det innerste i seg selv. Han forener orientens visdom, gresk «logos», kristen «charitas», romersk «civilitas» — slik det ikke var uvanlig i høymiddelalderen — med sitt genis høyere konsentrasjonsevne, den helhetsskapende, den sam bekjemper tidens og hjertets sonderrevne splittelse og innfører et universalt verdenssyn med Guds kjærlighetshjerte i midten.

Som mye yngre mann, i 1918, skrev Papini en bok om sin — den gang — yndlingsdikter. «Mennesket Carducci» kalte han verket. Det fører en utviklingslinje fra denne bok og frem til «Levende Dante». Med utålmodig hånd bryter Papini seg inn i dikterverkets innerste hemmelighet, bevæpnet bare med sin medvitende dikteriske intuisjon, han river ned alt som står i periferien, belyser det sentrale, «unum necessarium», det eneste fornødne for en dikter og for hans verk: kjærlighetens evig fornyende kraft, dens menneskelige ufullkommenhet, men samtidig dens guddommelige opphav og kilde.

Hele sitt lange liv lengtet han begjærlig etter det Absolutte og hatet det relative. Nå møtte han sin lengsels evige Giver som det største i hans dikterverk forteller om. *Ave, anima militans* — vær hilset du kjempende sjel!

Pavel Fraenkl.

Denne fred er i seg selv ingen dyd, men den er virkningen av en dyd, den største av alle, nemlig kjærligheten. For kjærligheten er opphavet til all orden, som igjen er opphavet til freden.

Den dypeste kilde til fred.

Her er vi ved problemets kjerne. I første rekke står freden frem som et resultat av det vi kaller enighet, det vil si en samstemmighet av de enkeltes ønsker og vilje. Når viljene i et samfunn enes og på vesentlige punkter går sammen om å søke frem til det felles gode, da rår nettopp enighet — og dermed også fred. Er ikke poetens ord her selve definisjonen på fedrelandet: «O fedreland! O, fred og enighet mellom borgerne!»

I virkeligheten er jo fedrelandet til syvende og sist ikke noe annet enn et stort vennskap, og vennskap ikke annet enn å ville og ikke ville de samme ting. Overensstemmelsene mellom de enkeltes viljer er m.a.o. kilden til dette vennskap mellom borgerne som utgjør fedrelandet, og her alene ligger også kilden til freden i ethvert samfunn.

Likevel må den egentlige fredskilde søkes enda dypere. Hvert enkelt menneske må, før det kan stemme sin vilje overens med andres, bli enig med seg selv. Der hvor ønsker og lyster støtter sammen i ett og samme sinn, blir sjelen prisgitt uorden og forvirring. Det blir en splittet sjel, et hjerte som ikke kjenner fred. Skal freden få råde i et menneskehjerte, må alle ønsker og lyster forenes i en streben etter det samme mål. Der har vi den sanne kilde til enighet og samhold i et samfunn: hver enkelt borger må ha fred i sitt hjerte, da vil nemlig også samfunnet eller landet kunne leve i fred.

Men *hva* er så det gode som kan skaffe orden både i de enkeltes sinn og i samfunnet? Her trenge hverken filosofi eller teologi. Det er nok å lytte til Guds ord! På spørsmålet om *hva* vi skal elske, gir Det gamle og Det nye testamente det samme svar. Det første er det største bud: det å elske Gud over alle ting, av hele vårt hjerte og av all vår kraft. Følger vi dette bud, skaper vi enhet og orden i vårt vilje- og følelsesliv, og vi får kjenne den hjertets fred som er resultatet av en ordnet kjærlighet.

Men det andre bud kan ikke skilles fra det første: Du skal elske din neste som deg selv — av kjærlighet til *Gud*. Og hva er det å elske sin neste som seg selv? Det er å ville ham det gode som han vil seg selv. Det er å ville at hans vilje oppfylles slik vi også selv ønsker å oppnå det gode vi trakter etter. Altså vil både han og vi i virkeligheten det samme, våre viljer stemmer overens, og det blir vennskap og fred. Men dette er bare mulig hvis det gode vi vil vår neste er det samme som det vi vil for oss selv, det vil si Gud, det høyeste gode. I den forstand er nestekjærligheten, som er kjærlighet til Gud for Guds egen skyld, urkilden til den hjertets fred som skaper fred og samhold i samfunnet. (Summa Theologica II.2.29.3.)

Den jordiske fred som forberedelse til den himmelske.

Det er sant at den fullkomne fred ikke er av denne verden og aldri kommer til å herske her. Kanskje er det derfor at mange kristne har valgt å «forlate verden» som det heter og «gå i kloster». Pax — fred — er det ord benediktinerne bruker fremfor

alt, det er også den hellige Frans' og den hellige Dominikus' valgsprog, og er det ikke også et av de viktigste temaer i «Kristi Etterfølgelse»? Disse eksempler understreker nettopp at selv om den fullkomne fred aldri kommer til å bli av denne verden, eller snarere fordi om de kristne vet at den aldri blir det, vil de aldri gi avkall på håpet om den fullkomne fred som er Kristi fred.

Men påstanden om at Kristi fred er den ene sanne fred gir oss ingen rett til å vise mindre interesse for denne verdens fred. Hvis verden er en organisering av naturen med en systematisk utelatelse av Gud, bør vi ha en grenseløs forakt for den. Men hvis verden er det timelige som er på vandring mot det evige, må vi tvert om bistå den med å komme til klarhet om dens sanne natur, dens sanne kall og det som er målet for vandringen. Kristi fred er ikke av denne jord, men den er såvisst ikke uinteressert i jordens fred. Den pålegger oss endog en bestemt plikt: å arbeide på at den jordiske fred baner veien for den himmelske, akkurat som naturen understøtter nåden, fornuften troen, og viljen kjærligheten.

En kristen kan ikke søke tilflukt til mystisk drømmeri.

Hvorfor vil ikke naturen lytte til de svar som nåden gir? Vi har sett hvordan naturen stiller spørsmål den selv ikke er i stand til å svare på. Det er filosofien som slik reiser et problem som bare teologien kan løse. Menneskesamfunnene søker fred og enhet gjennom en viljesammenslutning som er så altomspennende og fullkommen at de ikke kan ha håp om å finne den andre steder enn i Kristi fred. Noe av det største den franske dikter Charles Péguy har gjort, er å ha fått oss til å se og føle det timelige og det åndeliges felles grunn. Den fred som menneskene skaper her på jorden er i den grad den er virkelig, sann og effektiv, allerede en delaktiggjøring i den guddommelige fred. Og ved å underordne seg virkningen av denne fred, blir de menneskelige samfunn forberedt til den fullkomne fred. Slik samarbeider naturen og nåden på den guddommelige visdoms storverk, det som engang skal bli fullført i Gudsstatens fred.

Det er derfor ingen grunn til å frykte at de kristne skal ta sin tilflukt til livsfjerne drømmer og la sine jordiske land i stikken fordi deres sanne fedreland er i himmelen. Det er det timelige eller denne verden det gjelder å redde, og det kan bare gjøres ved at verden selv medvirker til sin egen redning. Apostlene var her på jorden da Kristus ga dem sin fred, og han befalte dem å elske hverandre i ham; men dette ennå mens de befant seg her nede, for at Gudsstaten allerede nå skulle bli nærværende for menneskene.

Også Kirken «er blitt kjød». Derfor står det til oss alle å arbeide for Kirken, gjennom Kirken og under Kirkens ledelse på det store verk: gjenopprettelsen av freden i verden med tanke på Kristi fred.

Etienne Gilson, en av Frankrikes største katolske tenkere, og medlem av Det Franske Akademi, holdt ovenstående som annen del av et større foredrag for Pax-Christi-kongressen i Valladolid i Spania i september d. å.

■ Mens den ubetydeligste lille debut-roman kan glede seg ved å bli nøye veiet og vurdert på Parnassets mange fintmerkende vekter, er der en ganske anderledes innflytelsesrik og betydningsfull side ved det skrevne ord som vanligvis ikke blir lagt under forstørrelsesglasset, nemlig — *dagspressen*. I løpet av de siste tre årene har imidlertid Sverre Riisøen, med den ofte briljante karakteriseringsevne og det muntre frisprog som særpreger hans produktive penn, tatt for seg de mest markante høydepunkter i norsk dagspresse og beskrevet dem i en artikkel-serie i «KIRKE OG KULTUR». Den siste (dessverre!) av disse artiklene foreligger i tidsskriftets nylig utkomne septembernr., og denne gang er det selveste «Dagbladet» som holdes opp mot lyset. Det er en beskrivelse som spraker av temperamentsfull treffsikkerhet, og som med prisverdig rettferdighetssans skiller mellom skitt og kanel, mellom talent og journalistisk prostitusjon i boulevard-avisen.

«De levende skylder vi hensyn, de døde sannheten,» skriver Riisøen, hvorefter han med skarpsyn og likevekt skiller lys og skygge i den høyt begavede mannen som skapte «Dagbladet» slik vi kjenner det — redaktør Einar Skavlan. Ikke minst får han frem det stivnede i Skavlans «radikalisme», i virkeligheten et stykke dømt fortid, underlig hjemløst i efterkrigstiden:

«Kulturelt og moralsk nådde Skavlan aldri ut over nitti-årenes hektiske livsdyrkelse. Han hadde røtter i klassisk danelse, som utartet til klassisistisk manér. Hvor han drøftet etiske problemer, ble temaet en konstant driftsforherligelse av varierende tåpelighetsgrad. Den naive tilbedelse av en episode, som i Skavlans øyne var epoke i den historiske utvikling, ble ikke mindre med årene. Den stivnet i stagnasjonens lidenskap. Hans biografi om Knut Hamsun, skrevet på livets middagshøyde, er sunn og frisk, konform med den geniale primitivist han forteller om. Hans alderdoms verk, boken om Gunnar Heiberg, er et forstemmende vitnesbyrd om hvor reaksjonær et menneske kan bli — av frykt for å virke reaksjonær. På sin spesielle fasong var Einar Skavlan en blindt troende.»

Så treffsikkert karakteriserer Sverre Riisøen når han er på sitt beste. Men les artikkelen!

■ Om «samfølelsens problem» skrev Erik Egeland nylig noen kloke og forståelsesfulle ord. («Morgenbladet», 4. oktober). Blant annet setter han bekymringene over ungdomsproblemene inn i en større og sannere sammenheng enn de fleste våger å se. Hverken praktiske tiltak for å beskjefte ungdommen i hobby-klubber eller sinte jeremiader over «forfallet» ser saken virkelig i øynene. Meget nærmere sannheten kommer vi ved å se ungdommens villrede og forvirring som et nødvendig produkt av de eldres åpenbare svikt, og av det *samtunn* de har bygget på denne svikt. De eldre *utøver* ikke lenger noen autoritet fordi de forlengst selv har opphørt å *anerkjenne* noen autoritet:

«Denne ungdom tror ikke på noe annet enn sin egen styrke — *det gudløse menneskes tro*. Og den kjenner man igjen i regjering, universitet, politikk, skolevesen, kunst og presse idag. Overalt sitter autoriteter som til syvende og sist bare tror på sin egen styrke og som egentlig mener at mennesket har sin mening i seg selv. Således illustrerer dagens hemningsløse bandeungdom konsekvensen av disse fedres tro.

Heldigvis er ikke dette hele bildet av vår tids ungdom. Det var en nesten sjokkartet opplevelse å se med hvilken hungrende entusiasme tusener av unge mennesker hyldet den gamle Albert Schweitzer for en tid siden her i Oslo — mannen som har brukt størsteparten av sitt liv til å *praktisere* samfølelse ut fra det syn at mennesket er borger av *to* verdener som begge har en og samme herre.»

■ Nu er Kristelig Gymnasium i faresonen igjen økonomisk. Det som er samlet inn er forbrukt, og 80 000 kroner står udekket i forrige års budsjett, mens dette års budsjett lettes ved en kommunal bevilgning på 100 000 kr. Det høres ut som mange penger. Men for en høyere skole med over 400 elever er det lite. I statens skoler regner en at *hver elev* koster kommunen 1650 kr. pr. år. Frank *Bjerkholt* anskueliggjør med nøkterne, men talende tall («Morgenbladet» 4. oktober) den både urimelige og grovt urettferdige behandling KG fremdeles er gjenstand for.

Rent bortsett fra KG, er selve de prinsipper som her spiller inn verd den mest vaksomme oppmerksomhet. Den effektive økonomiske krig som i norsk skolepolitikk føres mot ethvert forsøk på å skape en fritt konkurrerende skole, er i sitt vesen ikke bare i strid med katolske grunnprinsipper, men også i sin alminnelighet et overgrep mot individets rettigheter. Det tilkommer ikke staten, men foreldrene å bestemme arten av og miljøet for barnas oppdragelse. Den del av skattene som tar sikte på skolevesenet skal m. a. o. rettmessig «følge barnet» til det skolemiljø foreldrene velger for det. Vårt danske naboland, som har en av de mest demokratiske skoleordninger i verden, gir her et eksempel på frihet under ansvar: Statens rett til å sikre og kontrollere privat-skolenes nivå og utdannelsens kvalitet, utelukker ikke en ordning hvor 80 % av utgiftene bestrides av det offentlige.

Som autoritet, som karakterdannende miljø, som kunnskapsmeddelende instans — under alle disse livsviktige synsvinkler gjennomrystes den norske enhetsskole for tiden av en åpenbar og alvorlig kvalitetskrise. Det er en ytterligere årsak for at dens uniformerende monopol stilles under skarp kritikk.

Avdøde professor Peter *Rokseth* hevdet engang i et foredrag, at størst er den kultur som sikrer sameksistensen av mange ulike kulturstrømninger og begavelser. Det er nettopp *spenningen* mellom disse innbyrdes som utgjør vitaliteten i åndslivet i førende kultursamfunn som England, Tyskland, Frankrike. Et lite kultursamfunn som vårt, om det ikke skal stivne i hjemmeglad middelmådighet, må fremme variasjonen, ikke uniformiteten. Det skulle være i alles interesse.

■ Rundt om i provinspressen — fortrinsvis i konservative blad hvor de representerer en ikke betydningsløs politisk fjær i hatten for de partier som itherdig beiler til kristenfolket — finner man ofte ukentlige kirkesider, mer eller mindre talentfullt redigert av stedlige geistlige.

Temmelig heseblesende vier pastor Fredrik *Grønningsæter* i den trondheimske «Adresseavisen» (27. september) hele 2/3 av sine dyrebare spalter («På kirkebakken» kallet) til basunstøt mot katolisismen. Hans gjentatte forsikringer om at der «er ingen grunn til å bli grepet av panikk» får man tro kommer vel med når man leser hans fantasifulle beskrivelse av «en storstilt og planmessig romersk-katolsk offensiv her til lands» som angivelig er ikke bare «tydelig for noen hver», men «meget dyktig planlagt, ledet og gjennomført» av en «velutdannet intellektuell og kulturell elite.» Sann ser det tydeligvis ut fra den trondhjemske kirkebakke.

Nå er pastoren blitt såpass opphisset snarere over sin saks enn over sin penn: Det antikatolske opplegg på hans kirkeside er et klisterverk av mer eller mindre vederheftige protestantiske nålestikk fra siste halvårs avispolemikker, med domprost *Hygen's* eiendommelige slutning om at der i Norge blir færre og færre katolikker og flere og flere katolske kirker og prester, som selve kirkesidens *clou*.

Vi er ganske enige med pastoren i hans pussig nok noe paniske advarsel mot panikken. Den gjennomsnittlige leser av våre dagsavisers kirkesider stusser visst ikke engang ved det merkelige sim-salabim hvorved han får det til at det er

LITTERATUR

Anmeldt av pater H. Rieber-Mohn, O.P.

MESTERVERK. OM MESTERVERKER

Jens Kruuse: «Mesterverker.» Aschehoug 1956. Ill. 295 s.

«Der er ikke tid til å lese «gode» bøker, der er bare tid til å lese *de beste*», lyder et gammelt utsagn, som blir sannere fra bokhøst til bokhøst. Og de beste — det er «klassikerne». Det vet vi — teoretisk. Men leser vi dem? Av mange grunner: Altfor lite. Nå vel. I disse høstlige dager begynner forlagenes årlige sesong for masseproduksjon av papir dekket med trykksverte. Middelmådig (og verre) hjemmeavlet litteratur presenteres i en obligat ord-saus om «forlagenes forpliktelser overfor norske forfattere», som om en forlegger er forpliktet av noe som helst annet enn *kvalitet*, — norsk eller fremmed, ny eller gammel.

Er man ikke profesjonell bokanmelder, dvs. bittert *lenket* til å registrere bomskuddene omhyggelig ett for ett, bør man ty til streng diett og nøye seg med å lese de høyt regnet 4—5 lesverdige bind diktning som under de nåværende konjunkturer årlig produseres i Norge. Og forøvrig: *Les klassikerne!*

Jens Kruuse's «Mesterverker» er selve nøkkelen for den som står nølende foran den imponerende portal «verdenslitteraturen». Av alle de verdifulle komponenter som utgjør dansk kultur er *den pedagogiske begavelse* en av

den norske lutherske statskirke som er den katolske kirke, og den katolske verdenskirke som er sekten.

«Det skal vise seg at den lutherske katekisme-kirkelighet virkelig er det eneste holdbare alternativ til romerkirken», skriver pastor Grønningsæter. Selv med vårt noe fjernere kjennskap til de dominerende tendenser i norsk protestantisme (og de er sannelig ikke «katekisme-kirkelige») tror vi oppriktig talt at der her er solidere bakgrunn for pastorens frykt for panikk enn i den utskrekne «katolske fare»

■ Johan Vogt er i Italia for tiden, og overvelder med jevn mellomrom «Dagbladet»s lesere med sine mangehånde inntrykk. Man skulle tro at den eldgamle, rike kulturmark bød på rikelig av inspirasjoner og opplegg til «godt stoff», så det må snarere være av gammel dagblads-vane når Vogt i en artikkel om Paven fabulerer etter oppskriften: De nyheter en ikke har, de produserer en!

Således i produktet «Møte med Jesu Kristi stedfortreder» (15. oktober). Etter noen betraktninger av nokså ufin, for ikke å si usmakelig karakter om Pius den 12.s person, betraktninger som alene er pinlige med henblikk på deres opphavsmann, legger Johan Vogt Paven en lang, kynisk og temmelig triviell politisk tale i munnen. Rammen er en mottagelse i pavens residens Castel Gandolfo, og ikke med et ord antyder Vogt hva en katolikk (men hvor mange vanlige dagbladslesere?) straks skjønner: At dette kan Paven ikke ha sagt.

Kanskje er allikevel nettopp Pius den 12.s noble karakter og skikkelse såpass kjent og respektert også *utenfor* katolske kretser i Norge, at kontrasten mellom hans faktiske personlighet og Johan Vogt's bedømmelse av ham fremtrer som særdeles lite flatterende for sistnevnte og den type journalistikk han representerer.

Fr. Candidus.

de mest iøynefallende: Denne glade og trygge overbevisning — i og utenfor Grundtvig — om at kulturens eliteytelser kan gjøres alment *tilgjengelige*, og denne evne til å virkeliggjøre et så dristig program uten å falle i den utålelige karikatur av en kulturinnsats som vi herhjemme kaller «seminarismen». Tross fundamentale forskjeller, minner Jens Kruuse her om sin landsmann R. Broby-Johansen, som med den samme hemningsløse og begavede subjektivitet har gjort verdenskunsten til folkeei.

For subjektiv er Jens Kruuse — uten blussel. Fra he-denold til (nesten) atomalder, fra Homer til Dostojevski, er vi aldri i tvil om hans sympatier og antipatier. Men han er levende, og han presterer dette som meg bekjent bare Just Bing har prestert for hos oss, at verdenslitteraturhistorien får egenverdi, blir noe mer enn en kommentar i marginen. Samtidig gir han mersmak og appetitt på selve verkene. Enhver har sine yndlinger — en subjektiv bedømmelse av Kruuses allerede subjektive verk lar prisen gå til hans beskrivelse av Jobs Bok, Tusen og en natt, Njåls Saga, Cervantes, Shakespeare's «Hamlet» og Dickens' «David Copperfield» — hvilket utgjør bare seks av bokens treogtyve spill levende analyser. Ellers er kapitlene bundet sammen med litteraturhistoriske resyméer som setter enkeltverkene inn i tiden og miljøet og skaper en kontinuitet i verket, fra oldtiden til idag. Dette stoffet står svakere i billedet, Kruuse opererer for eksempel med en altfor konvensjonell forenkling av overgangen fra middelalder til renessanse. Han er også svært så «nordisk» i sin mer begrensede forståelse for katolske kulturimpulser i middelalder og klassisisme.

Av og til undervurderer pedagogen sitt publikum ved en maniert og overflødig bruk av modernismer: I «Iliaden» opprettes der «brohoder» som «vi husker det fra invasjonen i Normandie», i Prometheus-sagnet støter vi plutselig på «Gestapomenn», Vergil blir beskyldt for å ha laget noe «like flott som en technicolor-affære», osv. Oversetteren får oss en og annen gang til å beklage at Aschehoug ikke — etter andre norske forlags fortjenstfulle eksempel — trykker dansk litteratur på original-sproget: «Men først og sist er den likevel en bok om *bøker til å elske*» er vel ikke godt norsk? Og — «util-gelig» i et verk av så varig verdi: Korrekturen er riktig slurvet.

Tilbake står påstanden i overskriften: Et mesterverk — nemlig pedagogisk sett — om mesterverker. En innbydende og inspirerende vei til de bøkene som legger en alen til vår lengde og gjør vårt sinn rikere.

*

DET RELIGIØSE SINN

Christopher Mayhew: «Mennesker som søker Gud. Vår egen og de andres tro.» 144 s. Ill. Cappelen 1956.

Forfatteren av denne boken er Labour-representant i det britiske parlament, og en populær medarbeider i BBC's radio- og fjernsynsprogrammer. «Mennesker som søker Gud» er et forsøk på å gi et vellykket TV-program om verdensreligionene nedslag i en bok. Innenfor den populære og noe overfladiske genre som et slikt program forutsetter, må det sies å være et ganske vellykket forsøk. Ihvertfall leser man med interesse og sympati hva en muhammedaner, en hindu, en buddhist, en mosaisk jøde og to kristne (en katolikk og en metodist) forteller om sitt personlige trosliv: Gudsbegrep, livsforklaring,

andaktøvelser, osv. Den sterkt personlige aksent står selvfølgelig både for fremstillingens liv og for dens begrensning: Det er konkrete *mennesker* vi møter, og gjennom dem, religionen som almenmenneskelig faktum.

Skuffende i sin overfladiskhet er derimot forfatterens eget forsøk på en «oppsummering» til slutt: En oppgave som han med en blanding av anglo-saxisk relativisme og atskillig naiv snusfornuft undervurderer blåøyet og følgelig forløfter seg på. Det veldige problem om kristendommens kvalitative forskjell fra de øvrige verdensreligioner har han ikke øye for, og sannhetsproblemet kommer derved til å drukne i velment subjektivismen.

Oversettelsen, ved Arne Aasgaard, flyter jevnt og enkelt av sted uten at man tenker på den: et godt tegn. Pussig virker det bare å høre fransiskaneren pater Germanus uttale at han mener å kunne elske og etterligne Kristus på en «lettere» måte ved å følge St. Franciscus' eksempel. Hvis «easier» er den engelske original, kan det som bekjent også bety «mer uhindret», hvilket vel svarer bedre til det strenge og krevende fransiskaner-liv. Utstyret er, som alltid hos Cappelen, delikat og behagelig, og en serie fotos utdyper bekjentskapet med seks fromme og sympatiske medmennesker.

DEN ENSOMME TROENDE

Peter P. Rohde: «Et geni i en købstad. Et essay om Søren Kierkegaard.» Det Norske Studentersamfunds Kulturutvalg. Oslo 1956. 48 s.

Det nylige Kierkegaard-jubileet bragte den danske tenkeren, eksistensialismens stamfar (og meget mer enn det!), i en gledelig grad frem på bokhandlerens disk også i Norge. Per Lønning stakk ikke nettopp sin doktoravhandling «Samtidighetens situasjon» under en skjeppe, og utga dessuten et godt tekstutvalg. Finn Jor skrev en veltruffen, populær biografi, Cappelen's klassiske serie feiret jubileet på sin særlige, malisjose måte ved å utgi — godt innledet av universitetslektor Erling Nielsen — Kierkegaards infame og beske oppgjør med statskirkesystemet, «Øjeblikket», og endelig, som et passende *punctum finale*, foreligger nu et lite elegant essay av den danske publisisten Peter P. Rohde. Det er lekkert i utstyret, originalt i disposisjonen, billig i pris, appetittvekkende i problemstillingen — kort sagt: alt som godt er. Som innledning til en dypere kontakt med ett av de mest rystende kristne forfatterskap i verdenslitteraturen er den uten plett og lyte — dens sunne og redelige subjektivitet medregnet. Det er Det Norske Studentersamfunds høyt priste og verdsatte kulturutvalg som har lagt hånden på essayisten Rohde, og som har hatt sunn sans nok til å trykke ham på originalsproget.

H. Rieber-Mohn.

Nytt monumentalbygg innviet i Bergen

«*Marias Minde*», St. Franciskus-Xaverius-søstrenes rekonvalesenthjem, og kirken «*Maria Dronning*»

Det vil komme som en overraskelse på de fleste av St. Olavs lesere at etterat en ny og vakker kirke var blitt innviet i Stavanger søndag 23. september, skulle en minst like stor begivenhet finne sted i Bergen bare en uke etter. St. Franciskus-Xaverius-søstrene som står bak reisingen av et praktfullt rekonvalesens- og søsterhjem med tilstøtende kirke, ønsket ingen forhåndstale av begivenheten — de sto med hendene fulle i forveien for å kunne ha alt klappende klart til innvielsehøytidelighetene lørdag 29. og søndag 30. september. Disse fant derfor sted innenfor enklest mulig ramme, helt i pakt med den ånd som forøvrig preger søstrenes stillfarende virke.

Men for et bygg de har reist denne gang, våre brave St. Franciskus-søstre i Bergen! På deres herlige og vakker beliggende eiendom ute på Nyland ruver i dag et veritabelt monumentalbygg — et kombinert rekonvalesens- og søsterhjem, og i vinkel med dette et klenodium av en kirke som smyer seg harmonisk inn i terrenget og med en kampanile kneisende opp mot fjellveggen bakenfor. Det hele gir en slik sjelden aparte skjønnehetsvirkning, at en liksom ikke tror seg å være i gamle Norge!

Forhistorien

Vi er vant til — når talen er om katolske nedslag i vår hjemlige steds- og navneverden — å støte på benevelser av så fremmed klang, at vi umiddelbart føler det som oss helt uvedkommende når vi plutselig står overfor noe så pladask familiært som «Bestemors Minde». Men slik har nå i halvt hundre år den eiendom hett som i sin tid kom på katolske hender takket være en fremsynt prest borte i Bergen og en generøs Kirkens datter i Kristiania. Presten var nordmannen Erik Wang, sogneprest ved St. Pauls menighet i årene 1899—1907 og en årrekke også utover denne tiden geistlig rådgiver for den nyopprettede norske St. Franciskus-Xaverius-kongregasjon, som begynte med et par søstre i Bergen i 1901. Velgjøreren var ved denne som ved så mange andre anledninger fru Valborg Cady de Navacelle, datter av den daværende franske ambassadør i Oslo. Pastor Wang hadde sett hva søstrene alt på den relativt korte tiden

KATOLSK FORUM

DOMINIKANERNES FOREDRAGSAFTENER

Neuberggt. 15., Oslo

Tirsdag 23. oktober kl. 20:

DET NYE KIRKEBYGG (Film med kåseri).

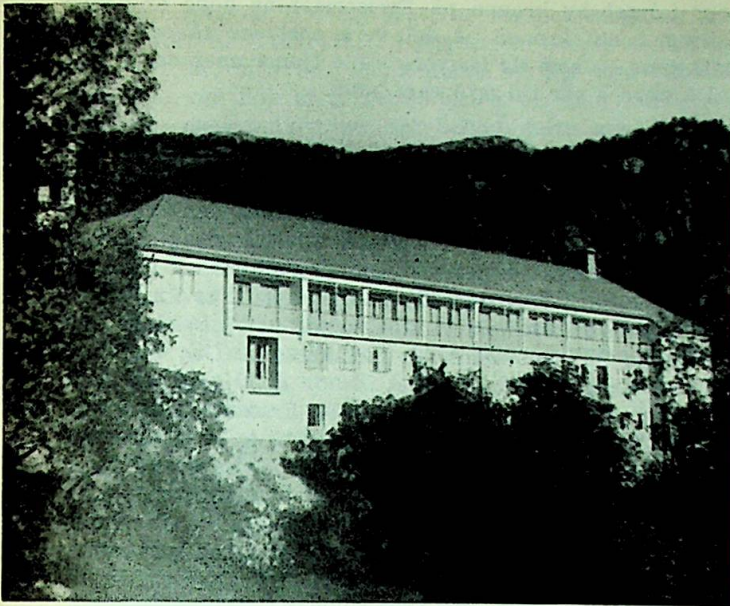
Den nyeste franske kirkearkitektur og kirkekunst forbauser verden: Noen er benrykt, andre forarget. Denne fargefilmen,

som kommenteres av pater Thomas Paatfoort, viser interessante glimt av verdensberømte kunstneres innsats i noen av de mest omtalte kirkebyggene: Assy, Audincourt, Vence, Ronchamps.

Tirsdag 30. oktober kl. 20:

KIRKEKONSERT, under ledelse av St. Dominikus Kirkes organist pater Thoralf Norheim.

Programmet for konserten og de medvirkende vil bli gjort kjent senere ved særskilt program.

Hovedbygningen «*Marias Minde*» sett fra Helleveien. Beliggende ved foten av «*Festningsfjellet*» byr det på en storlagen utsikt over fjell og sjø.

hadde fått utrettet, og han tenkte som naturlig var også på deres fremtidige arbeid og behov. Han hadde festet seg ved en prektig eiendom ytterst ute ved Helleveien. Den strakte seg over bortimot hundre mål, begrenset i vest av sjøen og i øst av det som i dag populært kalles «*Festningsfjellet*».

Det ble til at fru de Navacelle gjennom pastor Wang lot kjøpe hele stasen, like fra strandlinjen til langt innpå fjellplatået og overlot det uavkortet til pastorens disposisjon. Formelt skulle St. Franciskus-søstrene riktignok ha en viss bruksrett til eiendommen alt fra begynnelsen av, men det var først ved pastor Wangs testamentering — han døde i 1913 — at de ikke bare i navnet men også i gagnet ble selystendige eiere av «*Bestemors Minde*».

Fru de Navacelles donasjon inneholdt imidlertid visse forbehold, tydeligvis gjort på pastor Wangs initiativ. Trebygningen som alt lå på eiendommen skulle brukes som feriehjem for søstrene, og det skulle bære navnet «*Bestemors Minde*» med tanken på fru de Navacelles bestemor. Derimot skulle den nordligste delen av eiendommen, når den ble bebygget, etter pastorens eget ønske ha navnet «*Marias Minde*». Videre het det i hans testamente at minst 1/8 del av eiendommen måtte forbli på søstrenes hender, resten kunne selges eller bortleies for slik å kunne finansiere reisningen av et større søsterhjem når behovet meldte seg. Etter siste verdenskrig solgte søstrene den del av grunnen som grenser til sjøen opp til Helleveien, og nylig har de utparsellert et større område for reisning av boligbygg, der katolske familier er blitt særlig tilgodesett. Men i dag står ennå en god halvpart av det opprinnelige areal uheftet igjen, storslagent som et gods både i anlegg og beliggenhet. Bak det gamle hovedbøl med gartnerbolig og drivhus mellom løvtrær, barskog, hage og park, pranger det nye hjemmet med kirken som kronen på verket, høyt og stolt, — et mesterlig avsluttende parti opp mot mørke fjellkulisser i øst og med det blå teppe av Bergensleden nedenunder i vest.

«*Marias Minde*»

Slik heter det nye søster- og rekonvalesenthjem. I skinnende gullskrift står navnet over portalen mot gårds-

plassen. Om donator og testator hadde fått oppleve å se hva søstrene ved sitt personlige daglige slit som innsats har fått ut av den storstilte gaven for halvt hundre år siden, da ville de ha tenkt at et vakrere minne og et verdigere navn kunne ikke vært valgt for å virkeliggjøre deres intensjoner. Om det kan vel neppe herske tvil.

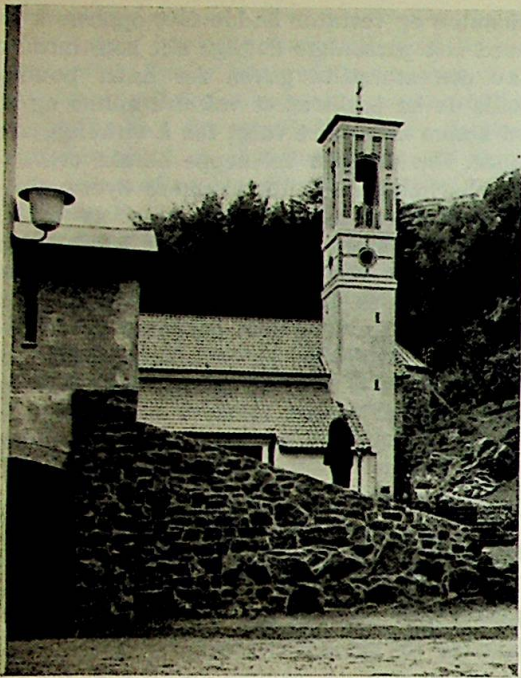
La oss så ta herlighetene i litt nærmere øyensyn — etter først å ha godgjort oss litt med synet av tunet. Alt her møter en den store overraskelsen: kampanilen som skyter opp fremme ved kirkens buede abside. Den er som hentet direkte fra Italia, var det ikke for den gul-hvite og blå farvelegningen som gjør den til en romantisk variasjon av forbildene der syd. Det gul-blå går forøvrig igjen også i selve hovedbyggets ytre dekor og understreker — som så meget annet i dette samlede mesterstykke av sakral og profan arkitektur — den sydlandske inspirasjon.

Fra tunet, eller la oss si den indre gårdsplassen, fører en sidegang inn til kirken. Men først skal vi gå trinnene opp til hovedinngangen til «*Marias Minde*» og begynne vandringen gjennom de to overetasjer her. Den første er beregnet for søstrene selv og har et tyvetall enkeltrom, praktisk og smakfullt innredet, om enn noe mer klosterlig enkelt enn det samme antall rom for rekonvalesentene i etasjen over. Foruten en stor fellesstue for søstrene, taleværelser og anretningsrom m. m., rommer førsteetasjen også prestebolig og kontorer. Likeledes har gjestene felles spisesal og deilige oppholdsrom i sin etasje; ja, alt er gjort for at de skal ha følelsen av en hjemlig atmosfære. Utsikten fra vinduene eller fra den balustradeformede verandarekke er dertil så fantastisk at stedet må bli det rene ønskelott. I underetasjen ligger så søstrenes refektorium og sove- og oppholdsrommene for betjeningen. Og var det ikke her eller i etasjen over vi så det store sentralkjøkken og vaskerom, så var det vel i den rommelige kjelleren nedenunder! — Alt, fra kjeller til loft, vitner om en grundig planlegging, første-klasses håndverk og sikker smak. Et innbydende og deilig hjem i herlige naturomgivelser, med utsikt til fjell og sjø — og vegg i vegg med en drøm av en kirke!

«*Maria Dronning*»

Ingen katolsk institusjon, stor eller liten, er fullverdig om ikke plass er avsett til et kapell, stort eller lite, under samme tak eller i nærmeste nærhet. «*Marias Minde*» skal huse ca. 50 personer, betjeningen iberegnet, og i nært naboskap vil snart en god rekke katolske familier ha sine hjem reist. Og som det i hovedbygget er gjort utstrakt regning med regelmessige besøk til rekonvalesentene, slik også når det gjelder søndagsbesøk til det påtenkte kapell. Derfor har søstrene like godt latt reise en hel liten kirke — så er den sak ordnet for god tid fremover! Her er plass til vel 100 personer, pluss enda mange i sideskipet som er lagt og innredet slik at gamle og syke kan føres dit i rullestoler eller på bærer og herfra følge gudstjenestene eller holde sin personlige stille andakt. At kirken vil få jevn søkning, kan vel ikke være tvil om. Den rommer en slik andaktsfull skjønnhet, at den vil trekke selv langveisfarende til seg etterhvert som stedet blir kjent. Arkitektonisk er denne lille kirken i Bergens utkant det fineste vi har sett eller hørt tale om av nyere kirkebyggekunst i Norge. Blant skjønnere falt under omvisningen lørdag 29. september enda sterkere uttrykk til dens pris.

Innvendig er kirken kledd med den rød-gule Hålsingborgtelgstenen som skaper en slik umiddelbar varme og

Parti av kirken med kampanilen. På trappen foran portalen til «Marias Minde» arkitekten Fr. Konow-Lund.

gir flatene liv. Enda mer gjelder dette den buede absiden med dens krappe, men raffinert komponerte hvelving. Her har murmesteren selv egenhendig tilpasset og lagt iver enkelt sten, og resultatet er en mester verdig. Det buede taket over hovedskipet er lagt med smal, enkel panel i lutfarge, det smalere over koret med et blålig skjær, om vi ikke husker feil. Selv benkeradene former seg mykt og matt inn i bildet, også de bare lutet, men særdeles forseggjort som det rene kunsthåndverk. Skriftestolene bak i kirkerommet er diskret innebygd, og over disse ligger orgelgalleriet velproporsjonert og rommelig. Kirkegulvet er belagt med dyp-røde fliser, oppvarmingen kanalisert i smale rør under kneeskamlene i begge benkerader. Alterpartiet er holdt strengt liturgisk med alterbord og sokkel kledd i henholdsvis sort og gul marmor, kommuniensbenken i sten og i stil med alteret. Til innvielsen var ennå ikke det bestilte tabernakel på plass, men ellers merket en seg det vakre Tyroler-krusifiks likesom hvilende mot fondveggen, de fjorten korsvei-stasjoner i bronserelieff fra benediktinerklosteret Maredsous i Belgia, altersølv, kandelabre og evighetslampe fra Oosterhout i Holland, og — som nok et utslag av den katolsk-kirkelige fellestanke: Hellig-Jomfru-statuen på sidealteret, fremstillet slik Maria etter beskrivelsen viste seg for de små portugisiske barn i Fatima i 1917. — Strengt tatt, kirkerommet er i seg selv så andaktspreget at intet ytterligere utstyr synes å kunne øke skjønnsinntrykket.

Vi går igjen ut i «klostergården», men først rundt kirkefløyen, som har hovedinngangen fra fronten ut mot Helleveien. Murstensveggene har også her det livfulle gule strøk som danner grunnfargen i det øvrige eksteriør, men brytes i den avrundede absiden av den samme blå-grå natursten som ligger massivt bundet til fjellet i bakgrunnen. Atter må vi se opp til kampanilen, den står der liksom så glad, og gladere enda blir det i luften omkring da klokken der oppe tar til å kime. «Maria Regina» står det risset inn på dens bronselegem — støpt som seg hør og bør hos Olsen-Nauen i Sem. «Maria Dronning» er også blitt kirkens navn, et navn som i søstrenes hjerter får sin egen særlige løftning. For nett-

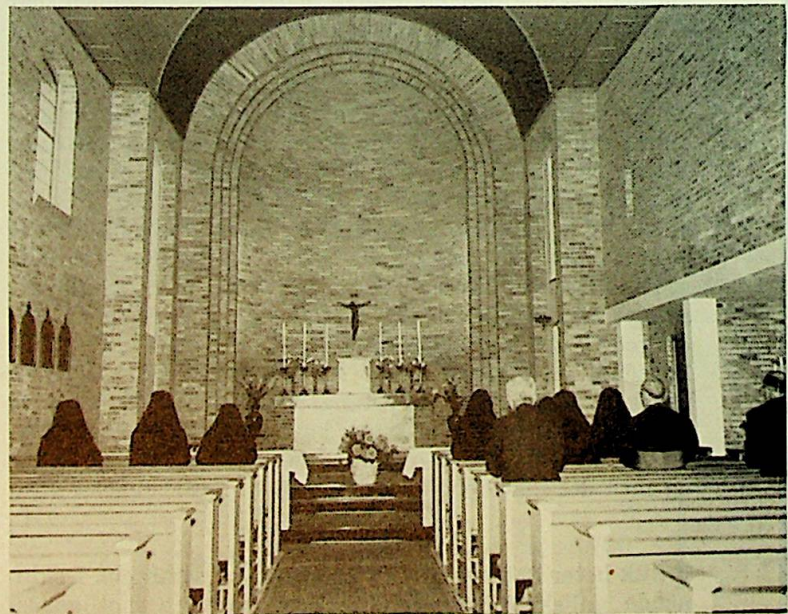
opp i lyset av kronen på Frelsermorens hode er denne kirken å se: kronen på det verk søstrene så edelt har latt reise — som de Herrens stille tjenerinner de er kalt til å være, i vår tid og i vårt land.

Innvielseshøytidelighetene

Trass i det kappløp med tiden og den dragkamp med uforutsette hindringer som en byggefrist som regel må utkjempe, hadde det lyktes gjennom en kompakt innsats fra arbeidsstokk og søsterstab å presentere alt i skjønneste orden til innvielseshøytidelighetene. For *Søster- og rekonvalesenthjemmets* vedkommende var innvielsen satt til lørdag 29. september om formiddagen. Den ble foretatt av Hans Høyærverdighet *biskop dr. Mangers* i nærvær av en rekke prester og de av St. Franciskus-søstrene, med generalpriorinnen *Moder Beate* i spissen, som en stakket stund kunne komme fra sine poster inne i byen. Det var for øvrig et ganske stort innrykk av gjester både her og ved den offisielle mottagelsen som ble holdt kl. 12 med etterfølgende omvisning. Til stede var sogneprest *dr. G. Gorissen* og pastor *A. Hæck*, Bergen, og pater *P. Bzdyl*, Stabekk. Men hvorfor var fransiskanerpaterne så sterkt representert ved denne anledning? Jo, vi kan røpe at Hs. Høyærv. biskopen har anbetrodd den geistlige betjening ved den nye kirke og søsterhjemmet til en pater av fransiskanerordenen — hvem vites ennå ikke. Det var iallfall en tilfreds provinsialforstander, pater *C. van den Eyden* fra Holland, som nå gikk omkring og tok mål av de muligheter som her åpnet seg for ordenens utvidede virksomhet i Norge! Og han hadde smilende følge i sine medbrødre sogneprest *A. Castricum*, Oslo, og patrene *Hertman*, Bergen, og *van Vugt*, Kristiansand.

Dog var høytideligheten i dag i første rekke søstrenes og Bergen bys dag — noe som også ble gitt tydelig uttrykk for i en rekke taler som ble holdt ved mottagelsen. *Biskop Mangers* — som først uttalte en hjertelig takk til byggets arkitekter *Fr. Konow Lund* og *Peter Helland-Hansen*, til arkitekt *Bjerknes*, til de kommunale myndigheter, til legene *Myhre* og *Smith-Sivertsen*, til konsulenter, entreprenører og alle som hadde vært med

I den andaktsfulle kirken kledd med Hålsingborgsten. — T. h. sideskipet med plass til dem som er henvist til bære eller rullestol.

— roste i varme ordelag søstrene for det tunge og krevende løft de hadde tatt. Byggetiden hadde strakt seg over tre år, men den økonomiske byrden som påhvilede søstrene var nok slett ikke slutt i og med innvielsen. Likevel, med tanken på det behov dette sted utfyller for Bergens by og all den velsignelse det vil utstråle, er innsatsen prisen verd, sluttet biskopen.

Ordfører *Knud Tjønneland* sluttet seg til biskopens takk til søstrene, og benyttet anledningen til å takke dem og Kirken for det som gjennom de katolske spesialsykehus var ytet til byens og borgernes vel. På vegne av St. Pauls menighet hilste *René Joys* St. Franciskus-søstrene til lykke med verket, og mintes de første søstre som kom og la grunnen til det vi siden har sett vokse opp; og likesom biskopen hyldet han pastor Wang for hans personlige andel i at «*Marias Minde*» i dag var en realitet. Til slutt talte, i spirituelle vendinger, arkitekt *Konow Lund*, idet han villig delte all mottatt ros med sin assistent arkitekt *Helland-Hansen* og sine øvrige nærmeste medarbeidere og konsulenter, med søstrene selv, særlig søster *Xaveria*, og ikke minst med *Hans Høyærverdighet* biskopen som ikke bare hadde vært med på planleggingen, men også med levende interesse hadde fulgt med i de forskjellige byggetrinn.

*

Den høytidelige vigselen av kirken fant sted søndag formiddag. (Alteret var allerede blitt konsektrert lørdag morgen før innvielsen av «*Marias Minde*», og det er etter denne nokså langvarige seremoni at hosstående bilde er tatt.) Det var ikke få som trosset gråværet og tok utover for å overvære kirkevigselen på søndagen. Fra det gamle søsterhjem gikk man i prosesjon til kirken, mens klokken kimet fra kampanilen. *Pater van Vugt* ledet seremonien, forrettet av *Hs. Høyærv. biskopen* og med *patrene Castricum, Bzdyl og Hertman* som assisterende prester — her som ved den etterfølgende høymesse.

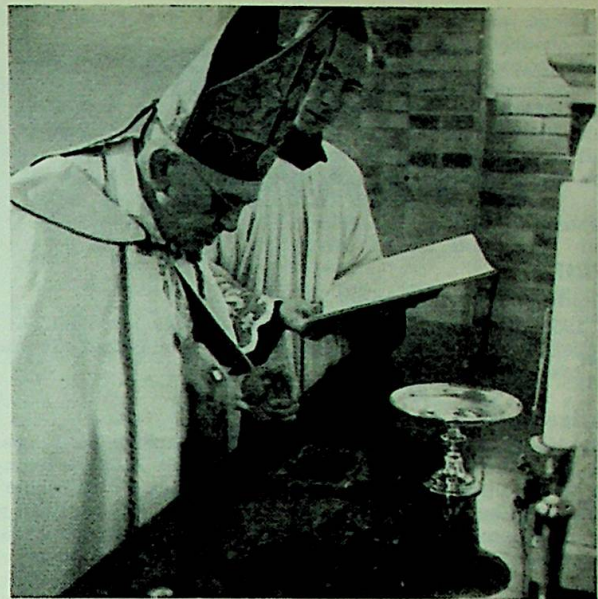
I. H. K.

Biskop dr. Manger's preken

Hver morgen når den nye dags første solstråler skinner over jorden, tennes millioner av lys som skimter gjennom vindusrutene eller glassmaleriene av utalte kapeller og kirker, der en prest står ved alteret og uttaler over brødet og vinen Jesu guddommelige ord: «Dette er mitt legem, dette er mitt blod.» Og Kristus Herren stiger ned på alterbordet og inn i de fromme menneskesjeler som er kommet dit for å vie den nye dag til Gud og få hans velsignelse til dagens arbeid og strev.

Det er som om Kristus i løpet av døgnets 24 timer synlig og med velsignende hånd ennå går gjennom verden og taler som fordom: «Hellige Far, bevar i ditt navn alle dem du har gitt meg, så de alle må være ett liksom vi er ett.» Og dag for dag bindes i disse kirker og kapeller et nytt enhetsbånd mellom de millioner av mennesker som der kneler ned for Guds Sønn og som alle tilber og hilser ham med den samme salme: «*Tantum ergo sacramentum veneremur cernui: andaktsfullt vi deg tilbeder.*» Og i hans hender legger de alle sine anliggender og alle sine sorger og ber om nåde og kraft til å bære dem slik som han har båret sitt kors.

Ja, der foran tabernaklet i den evige lampes milde skjær, finner hvert menneske et tilfluktssted mot livets stormer og bølger, for der bor den samme Frelser som en gang vandret på jorden og gjorde godt mot alle, den gode hyrde som kom for å søke det som var forlapt,

Biskop dr. Mangers foretar altervigselen — her assistert av pater van Vugt, O.F.M.

som velsignet barna, trøstet de gråtende, mettet de sultne, stilte havets bølger og ga sine trofaste en fred som verden ikke kan gi, Guds egen fred som går over all forstand, den fred som fikk apostlen Paulus til å rope: «I all trengsel er jeg full av trøst og har en overvettes glede.»

*

Der har vi grunnen til at en kirke eller et kapell gjennom alle århundrene har gått inn som et vesentlig ledd i alle klosterbygninger og andre kirkelige institusjoner med sine sykehus eller skoler, gamlehjem eller barnehjem osv. Det er vel alterbordet eller foran tabernaklet at de mennesker som har gitt seg helt til Gud, øser den kraft og den kjærlighet som de trenger til sitt offerliv og til sit tarbeid i Guds og menneskehetens tjeneste. De har forstått at hele skaperverket når sitt høydepunkt i Jesu Kristi død på korset. Men Jesu Kristi korsdød gjentar seg på en mystisk måte i det hellige messeoffer som daglig framføres i våre kirker. Derfor kan menneskene heller ikke bedre realisere Guds plan med seg enn å innforlive i seg Kristi død, delta i dette offer og få del i dets frukter.

Det var da også en selvfølge at våre kjære St. Franciskus-søstre, da de reiste dette moderne hvile- eller rekonvalesentehjem, samtidig bygget et Guds hus, den lille vakre kirke som vi nettopp har vigslet. Den skal så å si være hjertet derfra all sorg og kjærlighet går ut til dem som får sitt opphold her og der også andre kan finne trøst og styrke og få næring for sitt åndelige liv. Uten den kraftstrøm som går ut fra alterbordet, kunne søstrene umulig fullføre sin gjerning.

Det er ikke selvfølkelig at et menneske hele sitt liv igjennom vier seg til fremmede, ofrer seg og yter tjenester som ikke en gang barn vil eller kan yte sine foreldre, og derfor sender dem til sykehus eller pleiehjem. Når søstrene påtar seg et slikt arbeid i offervillig hengivenhet, så gjør de det av helt fri vilje, av kjærlighet til ham som har sagt: «Hva dere gjør mot en av mine minste brødre, det har dere gjort mot meg.»

Kanskje tenker noen at søstrene jo blir betalt for det. Vel må søstrene også ha sitt levebrød og de må

UTLANDET:

AFRIKA

Økende pressevirksomhet.

I 1955 utkom det 68 katolske tidsskrifter i Afrika, 43 på europeiske og 25 på afrikanske sprog. De sistnevnte alene har over 200 000 abonnenter.

Viktigere enn å tjene penger.

En tidligere fører av bombefly, Ken Barlow, 35 år gammel, og hans kone som har arbeidet i en blodoverførings-klinikk i Baltimore, har reist til New-Guinea for å hjelpe de derværende katolske misjonærer. «Vi blir til større nytte ved å arbeide i misjonen der borte, enn om vi fortsatte å tjene penger her,» sa de til journalistene ved avreisen.

BELGIA

Kardinal Piazza leste messen i en kullgrube.

Det ble en gripende seremoni da den italienske kardinal Piazza, som var kommet til Belgia i anledning av den forferdelige grubeulykken for en tid siden, leste messen i bunnen av en kullgrube. Nesten 1200 personer, belgiske, italienske, tyske og polske grubearbeidere, flere prester og med-

ha midler til å vedlikeholde sine institusjoner og gjøre dem så tiltalende at de som blir pleiet i dem kan trives der. Men den søster som ofrer seg dag og natt, får personlig ikke én øre for sitt kjærlighetsarbeid: hun har vigslet seg til Gud og gitt avkall på alt jordisk gods.

Nei, det er ikke selvfølgelig at det er mennesker som vier seg helt til tjenesten for sine medmennesker, det være syke eller gamle eller barn eller fattige og forstøtte. Disse søstre kommer fra den samme verden som vi kommer fra. De kjenner også verdens skjønne sider, verdens gleder og fornøyer. De vet at de kunne føre et friere og kanskje behageligere liv utenfor klostret eller sykestuen. Men en hellig idealisme fyller dem, og for den gir de avkall på de gleder verden kan by: «Kristi kjærlighet driver dem.»

*

Dere vil alle forstå, høytelskede i Herren, at denne hellige idealisme må næres og fornyes, og det gjøres nett-opp i Guds hus, hos ham som har sagt: «Jeg er verdens lys. Den som følger meg, vandrer ikke i mørke, men skal ha livets lys.» Der, i Herrens hus, stemmer alt til sjelefred og hellig glede. Der er alt gjennomvevet av Guds ånd. Der kan menneskene åpne sitt hjerte, og fredens engler holder sitt inntog i det. Der blir det klart for oss at det ikke er verdslige fornøyer, ikke vitenskap, ikke teknikk og ikke kulturframskritt som stiller vår hunger etter lykke, men at det er Gud alene som formår å gjøre det, for vårt hjerte er urolig til det hviler i Gud.

Derfor er vår glede så stor i dag, da vi kan tre inn i dette vakre Guds hus og våre føtter kan stå i Herrens tempel. Måtte vi alltid kunne si med salmisten: «Jeg er glad for å kunne gå opp til Guds hus for der å øse den kraft som hjelper å fare trygt mellom livets skjær fram mot evighetens land.»

lemmer av direksjonen for grubene, var kommet ned 960 m. under jordoverflaten for å delta i messen som ble lest for de forulykkede arbeidere.

Alteret var støttet opp av to kullkjærre, og messens bøner ble bedt vekselvis av grubearbeiderne på forskjellige sprog. Alle var grepet av dyp andakt, og det eiendommelige sted — så blottet for enhver utsmykning — skapte en egen atmosfære.

DE FORENTE STATER

Kan Nasser stå for denne?

Åtte-årige Deborah Rabinowitz, en jødepике i New York har skrevet følgende brev til den egyptiske statspresident, ifølge «Glaube und Leben», Mainz:

«Kjære herr Nasser! Jeg har sett i fjernsyn hvor fattige de arabiske barn er. Hermed sender jeg Dem 2 dollars som jeg har spart, for at mine små søstre kan få en gave. Jeg ber Dem om å kjøpe klær til de arabiske barn. Vær så snill ikke å føre krig mot Israel, for det kunne gjøre barna ulykkelige. Jeg lover Dem å sende enda flere penger. Deres amerikanske venninne Deborah Rabinowitz.»

ENGLAND

Hvorfor han ikke ville treffe Marilyn Monroe.

En av Englands mest kjente journalister, Colm Brogan, har skrevet følgende i «The Tablet», om den amerikanske skuespillerinnen Marilyn Monroe, eller snarere om hennes mann.

«Da Marilyn Monroe ankom til London, ble jeg bedt om å gå til Hotel Savoy for å treffe henne. Jeg avsto. Grunnen var ikke at jeg hadde noe personlig mot henne. Men jeg hadde ikke lyst til å treffe hennes mann — Miller — fordi jeg har meget mot hans skuespill.

Jeg tror fullt og fast at Millers og Tennessee Williams skuespill ikke bare er symptomer på et alvorlig sykt samfunn, men at de også er en del av årsakene til sykdommen. «En sporvogn til Begjær», «Glassmenasjeriet» og «En handelsreisendes død» gjør meg nesten forskrekket, for de minner meg om de glimrende filmene som ble produsert i Tyskland på Weimar-republikkens tid. Dengang fantes det ikke en forståelse i verden som ikke gladelig gikk med på at de tyske filmprodusenter var suverene på grunn av sin originalitet og tekniske dyktighet.

Det var ikke min mening. Jeg sa og skrev den gang at hvis disse filmer virkelig representerer det beste i Tyskland, var de mer illevarslende enn brunskjortene som fór brautende omkring og skrek opp om at Hitler skulle ta makten.

De tyske filmene og Millers og Williams skuespill har etter mine begreper én ting felles. De er dyktig laget, og på en listig måte forneker de den menneskelige persons verdighet. Men det er erkjennelsen av denne verdighet som er et fritt og kristent samfunns merke, og den fundamentale grunn til at et slikt samfunn står så uendelig høyt over enhver form for tyranni.

De nevnte skuespill viser menn og kvinner som har mistet alle menneskelige trekk, de er overvunnet og degradert, blottet ikke bare for håp, men også for motstandsevne, og uten endog den egenskap som kunne få dem til å ta i mot en hård skjebne med verdig resignasjon. Jeg er ikke i tvil om at de såkalte kultiverte mennesker som vandret til de utvalgte filmakademier for å se «de beste» tyske filmer, og de mer uintelligente som så «Den blå engel» på de populære kinoer, ble offer for et ubevisst forfall på grunn av en særlig degraderende form for sadisme. De ble nesten oppfordret til å føle skadefryd over menneskelige vesener som var kommet så langt ned som mulig.

Jeg tror oppriktig at det store Ufa-filmselskapet bidro sterkt til nazismens fremgang. Da Hitler kom til makten hadde filmene allerede gjort sin del ved å gjøre sinnene dis-

SØNDAG 21. OKTOBER ER MISJONSSØNDAG

og kirkekollekten på denne dag tilfaller misjonen. Misjonsproblemet er alltid like brennaktuelt i Kristi Kirke, og ditt bidrag er ikke bare ønsket og ventet, men nødvendig dersom Kristi budskap skal nå fram til dem som intet vet om at de har en evig og allgod Far i Gud Skaperen!

ponerte for ham. Den offentlige ydmykelse og nedvurdering av jødene lot ikke til å forårsake noen protest, og mange hadde sikkert endog glede av det. Takket være Ufa, for en stor del. I filmen «Dr. Mabius» fins scener så typisk «nazi», at det er vanskelig å tro at de ble laget i den progressive tyske liberalismes dager.

Jeg tror like oppriktig at virkningen av Miller og Williams-skolens dramaer er den samme. Jeg beskylder ingen av forfatterne for å ville gjøre vondt, men deres skuespill appellerer til de sletteste instinkter hos menneskene.

Det er grunnen til at jeg ikke ville treffe Mr. Miller. Hans politiske meninger, både tidligere og nåværende, er av ubetydelig interesse for meg, men jeg tror at hans skuespill er forfall, og jo mer glimrende de er skrevet, desto større skade må de gjøre.»

Flere av de nevnte skuespill er oppført på norske scener. For tiden går Millers «Frakt under havet» på Det Norske Teatret.

Hva er sekular-institutter?

Novicemesterinnen for et engelsk sekularinstitutt, Winifred Swingler, har skrevet en orientering om sekularinstitutter hvorav vi gjengir:

Sekularinstituttene er en livsvei for legfolk, en måte å leve på som setter dem i stand til å avlegge de tre evangeliske løfter og likevel «leve i verden».

Mange mennesker spør: Er de som gjør det, nonner? Nei. Sekularinstituttene alminnelige og særlige kjennetegn er at deres medlemmer bevarer legfolkets stand. Dette er instituttene eksistensgrunnlag. De mennesker som blir kalt av Gud til å føre et fullkomment og gudinnviet liv i verden med alle de ofre det fører med seg, får nå anledning til å avlegge de tre klosterløfter om fattigdom, kyskhed og lydighet. Forberedelsen varer i tre år, medlemmene forsøker da stadig mer og mer å bli Guds utvalgte redskaper, ikke i et innelukket kloster, men i alminnelige hverdagslige omgivelser. Pave Pius XII har gitt dem Kirkens offisielle sanksjon. Den vei de går er jo like gammel som kristendommen: Hva dere gjør, enten det er å spise eller drikke eller noe annet, gjør det til Guds ære alene», — men metodene, sentrene og organisasjonene er nye.

Religiose ordener har i hundreder av år vært midler til hellighet for de mange som fikk dette kall. Disse tradisjonelle former for ordensliv er deres beste vitnesbyrd. For 50 år siden rettet St. Therese av Lisieux et stort budskap til verden fra sitt innelukkede kloster. Hun viste oss at Gud kunne tjenes og sjelene helliggjøres gjennom dagliglivets rutine og plikter. Medlemmene av sekularinstituttene må være levende veivisere i dette og fortolke for verden av i dag den vei hun fulgte til fullkommenhet for et halv århundre siden.

Paven har sagt følgende: «Mens sekularinstituttene medlemmer forblir i verden, er de i stand til gjennom et spesielt kall fra Gud å innrette nye og uforlignelige former for forbund som svarer til vår tids behov. På den måte kan mange føre et liv som i høy grad bidrar til å oppnå den kristne fullkommenhet.»

Det er nå en god del slike institutter i England, og enda flere i Frankrike, Spania, Portugal, Belgia, Nederland, Tyskland, Østerrike, Italia, Nord- og Syd-Amerika.

FRANKRIKE

Kommunist helbredet i Lourdes?

En kommunistisk celleleder i Nice som i lengere tid hadde vært lam på høyre side, er kommet helbredet tilbake fra en pilgrimsreise til Lourdes. De leger som behandlet ham tidligere, hadde erklært at han neppe noensinne ville kunne føre et normalt liv igjen. Legene vil nå fortsette å følge med i den videre utvikling, slik det alltid gjøres etter helbredelser i Lourdes, for så senere å bekjentgjøre sine avgjørelser. Kirken forholder seg som vanlig også avventende, og henviser til at mirakuløse helbredelser først blir godkjent etter flere års forløp.

ITALIA

Den liturgiske kongress i Assisi.

Den første internasjonale pastoralliturgiske kongress ble åpnet i Assisi den 19. september med en pontifikal gudstjeneste i St. Franciskus øvre basilika. For første gang i Den katolske kirkes historie var kardinaler, biskoper, prester og fagfolk fra legfolkets rekke kommet sammen fra alle

verdens kanter for å studere aktuelle liturgiske spørsmål. Kardinal Cigognani, prefekt for Rituskongregasjonen, talte om liturgiens fornyelse med henblikk på sjelesorgen. Erkebiskopen av Köln, kardinal Frings, var visepresident for de tysktalende land. På kongressens annen dag holdt biskopen av Mainz, dr. Stohr, foredrag om encyklikaen «Musicae Sacrae Disciplina», og dens betydning for sjelesorgen. Høydepunktet under kongressen var da alle deltagerne ble tatt i audiens av pave Pius XII.

Fra Øst-Tyskland var det kommet omkring 15 geistlige deltagere. Regjeringen Grotewohl hadde ikke lagt noen hindringer i veien for deres reise.

En av de talere på kongressen som vakte størst oppmerksomhet og ble livligst applaudert, var den apostoliske vikar fra Ruteng i Indonesia. Han understreket nødvendigheten av å gjøre enkelte deler av liturgien mer forståelig for konvertitter i misjonslandene. Han ville også foreslå at legfolk kunne ordineres til diakoner på steder hvor det var for få prester til å ivareta de troendes behov. Videre gikk han inn for forenkling av de liturgiske klær og for enkelte deler av ritualen.

En jesuittpater, Augustin Bea, talte om Guds ords betydning i liturgien. Han søkte å påvise at den bibelske og den liturgiske bevegelse burde utvikle seg i sammenheng med hverandre. «En prest som kan celebrere gudstjenesten på en vakker måte, men ikke bringe Guds ord til folket, er bare halvveis prest». Han sa også at man burde gjøre et mer nensomt utvalg i evangeliene for å finne de deler som egnet seg som emner for prekener.

Hierarkiet og legfolket.

Mgr. Montini, erkebiskopen av Milano, holdt i begynnelsen av september en preken i St. Marcus-basilikaen i Venice, hvor han appellerte til legfolkets initiativ og særlig til troskap mot Kirken. Han minnet i den anledning om arbeiderprestene og sa bl. a.:

«De stridende katolikker er ikke lenger stridende. Må jeg sett typiske tilfeller på dette med arbeiderprestene. Disprester var besjelet av uendelig megen god vilje, de ga å kall på alt og påtok seg å dele arbeidernes kår på alle områder, for derved å vitne om sin tro. Men hva hendte, og hva hender fremdeles i lignende tilfeller? Denne assimilasjon bevirker først og fremst at andre, fremmede idéer får innpass hos dem. I stedet for å holde fast ved sine egne meninger overfor andre, opptar man de andres i seg. Man omvender ikke, men lar seg omvende. Og så blir apostolatets virkning det motsatte: I stedet for å vinne andre, overgir man seg.»

Mgr. Montini kom også inn på forbindelsen mellom legfolket og hierarkiet. «Før i tiden arbeidet de ikke-geistlige alltid i nær sammenheng med prestene, mens de i dag har sine egne foreninger og oppgaver. Derved har problemet med forbindelsen mellom de to stender oppstått. Det kan være en fare for enheten fordi samarbeidet ikke er klarlagt enda mellom de som har fullmaktene og de andre, de stridende.»

SPANIA

Det kan bli revolusjon igjen . . .

Den 22. september ble et viktig hyrdebrev offentliggjort av sekretariatet for det spanske hierarki. Det er undertegnet av kardinalerkebiskopen av Toledo, Tarragona, Santiago de Compostela og åtte andre erkebiskoper. Brevet er et kraftig angrep på de sosiale forhold i landet og erklærer at «hvis det ikke snarest blir rettet grundig på de urettferdige tilstander, nytter det ikke å tenke på å opprettholde orden og fred i samfunnet og forhindre at det forberedes en revolusjon igjen.»

De pavelige encyklikaer «Rerum Novarum» og «Quadragesimo Anno» blir sitert som beviser på arbeidsgivernes plikt til å betale ut lønninger som gir skikkelige livsunderhold, og det blir betegnet som ukristelige tilstander hvis arbeiderne ikke får den skyldige fortjeneste av sine ydelser. Opphopningen av midler på arbeidsgivernes og de ledendes hender har medført frafall fra religionen blant store mengder av folket. Uansett hvilken stilling et menneske har her i verden, krever dets personlige verdighet at det kan leve et trygt familieliv. Alle mennesker har rett til å vente at det arbeide de utfører skaffer dem selv og deres familier nok penger til det nødvendige livsunderhold og litt utover det. Hvis lønningene er utilstrekkelige, blir arbeiderne med rette utilfredse, og den offentlige ro og orden trues. Slike sosiale misforhold må rettes på for samfunnets skyld. Et

virkelig kristent samfunn forutsetter en rettfærdig fordeling av fortjenester og goder, men arbeiderne har vært den tapende part i kampen for å oppnå økonomisk rettfærdighet i Spania. Rettfærdigheten er blitt trampet under føttene, midler er blitt forfordelt, arbeidsgivere er blitt urettmessig rike og ulikheten mellom de sosiale klasser har tiltatt. Brister demningen, kommer den sosiale ordens grunnvold til å rystes av revolusjonens stormflod.

Hyrdebrevet fortsetter med å si at arbeiderne burde få anledning til å danne en effektiv organisasjon slik at de kan beskytte sine interesser og møtes med arbeidsgiverne for å

søke å forene motstridende interesser og oppnå likevekt og sosial rettfærdighet. Lykkes ikke dette, må staten gripe inn og rette på misforholdene ved å finne utveier til å bistå de dårligst betalte i samfunnet. Det blir angitt tre måter hvormed arbeidernes kår kan bli bedret: Lønningene heves, det kan innføres en form for utbyttetildeling, eller staten kan komme mellom og fordele nasjonalinntekten igjen ved beskatning.

Hyrdebrevet bekrefter på ny at Kirken anser arbeidernes sak for å være av stor betydning, og peker til slutt på den understrøm av uro og misnøye som alltid er en fare

ARENDALE		
ARENDALE FARVEHANDEL Tif. 1460 - 1680 Engros - En detalj	OLAV SLAATTENE Gartner Tif. 1958 Havstad, Arendal	VI har levert benkene til St. Franciskus kirke og kapell i Arendal og kapell i Haugesund VICTOR ANDERSEN & SØNNER Møbelfabrikk
HJELM EMANUELSEN A/S Møbelforretning Langbryggen Arendal	BYGGMESTER HANS NILSEN Nesset 362 Arendal	<i>Lunde & Co.</i> Dodge - Folkevogn - Deler og rekvisita Tif. 2860
SHELL — ARENDAL Tif. kontor 2013 Anleggstlf. 1848	BRØDRENE PETERSEN Skomakerforretning Arendal	S. JONSSON A/S Kolonial- og Fedeverer Moderne Fryseri og Kjøleanlegg Arendal - Tlf. 1394, 1397
WILLIAM E. SØRENSEN Jernvarer og Kjøkkenutstyr Tif. 1709	GARTNERHALLEN IMPORT A/S Tif. 3159 - 3208 Torbjørnsbu - Arendal	ALEX ANDERSEN Alt i kjøtt og pølsevarer Tif. 1308
GJERULDSSENS BOKHANDEL Tif. 1762 Alt i bøker og papir	ARENDALE MEIERI	M. A. STIANSEN Herreekviperings - Guttekonfeksjon
ARENDALE RAMMEFABRIKK Kunsthandel Tapetlager	HENRICHSEN & HOLMSTØL Aut. Rørleggere Tollbodgaten - Arendal	
J. E. SKJOLDHAMMER Arendal Tif. 1262	THS. LØVOLD Grunl. 1886 — Tif. 1173, 1495 Maling - Tau - Duk - Koster og børster Skibsrekvisita - Malerverer Engros og en detalj	
B. MØRLANDS EFTF. Tif. 2802 Skotøy og ortopediske innlegg Tilpassing gratis	O. RØED'S EFTF. — ARENDAL (OLAF I. HARTVIGSEN) Manufaktur- og Utstyersforretning - Dampfjærrenseri Telefon 1037 - 1643 Etabl. 1857	

for fred og orden i ethvert samfunn. Alle spanjere oppfordres til å gi avkall på overdreven komfort, og gjøre sitt yt-

terste for at de nåværende økonomiske misforhold kan utjevnes.

FREDRIKSTAD		
<p>Hermetikk- og pølsefabrikk - Røkeri Salteri - Fryseri 1600 m³ - Kjølelagere</p> <p>Stabburet GUNNAR NILSEN FREDRIKSTAD</p>	<p>HELENE ANDRESEN Kjøtt- og pølsevarer Fredrikstad Tlf. 2031</p>	 <p>Lys - kraft - varme - kjøling Radio</p>
<p>FREDRIKSTAD BLIK- & METALVAREFABRIK Andresen & Müller</p> <p>Mek. Verksted - Blikkemballasje og metallvarer av enhver slags - Jernfat i alle størrelser og for ethvert øyemed - Isenkramartikler - Elektrisk og Autogensveising - Stanseartikler.</p>	<p>Brødr. Syversen BENSIN & OLJE CO. Fredrikstad Tlf. 5920 Tønsberg > 12371</p>	
DRAMMEN	<p><i>S. Larsen & Co.</i> Møbelforretning Nygårdsgaten - Fredrikstad Telefon 2265</p>	
<p>Drammens Rørleggerforretning A/S Autorisert Rørlegger. Tollbugt. 5. Centralbord 5495</p>	 <p>FREDRIKSTAD</p>	
DRAMMEN	<p>GUSTAV THIELEMANN Pølse- og hermetikkfabrikk Tlf. 4184 DRAMMEN</p>	
<p>En gros Detalj</p> <p>Tlf. 1366 - 3260</p>	<p>GUSTAV BØHM & SØN A/S Bakeri og Konditori Drammen</p>	<p>DRAMMENS MALERFORRETNING Tlf. 3916 — 3332 Inneh. Asbjørn Gundersen</p>
 <p>KOLONIALFORRETNING Tlf. 2659</p>	<p>$\frac{1}{3}$ Tyri Fabrikker Drammen TYRILYS leveres i alle størrelser og typer</p>	
<p>PT. PEDERSEN & BERG A/S Farvehandel - Kjemikalier Parfumeri - Spør oss Etabl. 1883 - Tlf. 2185 Drammen</p>	<p>Grønnsaker og frukt jager sykdom på flukt. FRANTZ HEGG Øvre Torvgt. Tlf. 2462</p>	
<p>H. KOLDERUP N. Storgt. 12 - Bragernes Tlf. 1362 - Privat 3648 Gå til fagmannen når det gjelder møbler</p>	<p>HARALD LYCHE & CO. Bøker - Papir - Toalettsaker Sportsartikler - Leketøy</p>	<p>Drammen Meieri^{A/L}</p>

OSLO

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsv. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 33 22 46

Privat 41 64 78 - 69 43 72

Jens J. Andersen

OSLO - CENTRALBORD 68 14 00

Beste leverandør av
KJØTT-FLESK-PØLSEVARER

NORENBERG & CO. A.S

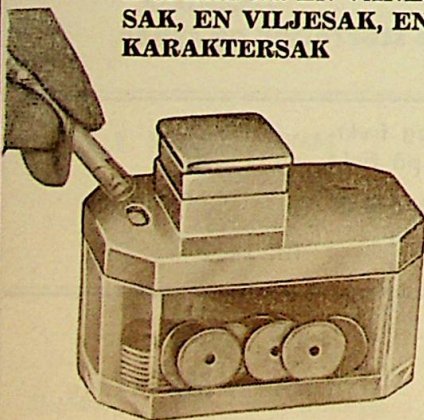
— Margarinfabrikk —

OSLO

Leverandør av den bekjente

«NOCO» margarin

A SPARE ER EN VANE-
SAK, EN VILJESAK, EN
KARAKTERSAK

«KLAR»

Fåes i banker over hele landet

*All slags
forsikring*

ANTH. B NILSEN & CO'S

ASSURANCEBUREAU A/S

Rådhusgaten 27, Oslo.

Telefon 41 01 10.

BENYTT
DEM AV
VÅRE
ANNONSØRER

Oppusningen av St. Olavs kirke og bispegården
er utført av

PAY & ØSTRING

Malerfirma

Jac. Aallsgt. 10

Telefon 55 08 97

Annie Veva A.s
KARL JOHANS GATE 21
Telefon 33 52 64
33 53 31
33 51 62

*Blomster
for alle anledninger*

WISBECH

Majorstua - Oslo

**MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER**

ØKONOM Centralopvarming

Inneh.: Trygve A. Engh

Tlf. 42 51 33 - Oslo

Varme — Ventilasjon — Damp

Varmtvann — Olje — Stoker

Fyring — Kjelerop. — Eattersyn

JOHAN OLSEN & SØNNER

Murmester & Entreprenørforretning

Etablert 1896

Kongensgate 17, Oslo

Telefon 42 99 90

**Beste
og hurtigste
slipemiddel
for lager og
ventiler**

BERGEN

**ERLING
KRAGE A/S**

Pryd- og brukskunst

Bergen

Telefon central 14 110

Telegramadresse: «Kjell»